

מזכרת

משמחת נישואין של
החתן הרה"ת ר' מנחם מענדל שי'
והנלה מרת חי' מושקא שתחי'
שם טוב

טו"ב סיון, ה'תשס"ט, שנת הקהל
יאהאנעסבורג, דרום אפריקא

בס"ד.

פתח דבר

לזכרון טוב, ליום כלולותינו, הננו לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, במזכרת מהשתתפותם בשמחתנו.

זכה א"ז של החתן, הרה"ת ר' אברהם יצחק שי שם-טוב בשבתו בשבת תחכמוני, להיות בין ה"חוזרים" את תורת כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ואף רשם לעצמו כו"כ התוועדויות ושיחות.

במזכרת זו מדפיסים אנו – **בפרסום ראשון** – ר"ד מיום ג' ח"י ניסן, ב' דחול המועד פסח ה'תשט"ו, להרה"ג הו"ח וכו' וכו' ר' א"א הכהן ע"ה יאלעס, שנרשם בעת אמירתו ע"י א"ז של החתן – ונערך זה-עתה ע"י ועד הנחות בלה"ק.

ברצוננו להביע בזה תודתנו לקרובינו, ידידינו ומכירינו, אשר הואילו לשמוח אתנו יחדיו, ביום שמחת לבבינו, ולברכנו בברכת מזל-טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

הא-ל הטוב הוא יתברך, יברך את כבודו ואנשי ביתו יחיו, בתוך כלל אחב"י יחיו בברכות מאליפות מנפש ועד בשר.

בתפילה להשי"ת שנזכה בקרוב ממש לגאולה האמיתית והשלימה.

מנחם מענדל וחי' מושקא שם-טוב

טו"ב סיון, ה'תשס"ט, שנת הקהל
שמונים שנה לנשואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע
יאהאנעסבורג, דרום אפריקא.

בס"ד. ר"ד יום ג', ח"י ניסן*, ב' דחול המועד פסח, ה'תשט"ו

— לאחר תפלת שחרית —

בלתי מוגה

[הרה"ג וכו' מוה"ר אפרים אליעזר שי' הכהן יאלעס, נתן לכ"ק אדמו"ר שליט"א מעות פדיון הבן¹, ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

א. בסוף מסכת פסחים, בהמשך לענין ברכת הזבח וברכת הפסח, מדובר גם אודות הברכה שמברכים ב"פדיון הבן". ולכאורה אינו מובן: מצד ההמשך לענין ברכת הזבח וברכת הפסח — הרי זה יכול להיות גם במסכת ברכות, ומהי השייכות של (ברכת) פדיון הבן למסכת פסחים דוקא?

אך הענין הוא, שפדיון הבן שייך במיוחד לפסח — כ², טעם וסיבת מצות פדיון הבן היא בגלל שביצי"מ הרג ה' כל בכור בארץ מצרים³ והציל את בכורי ישראל, ולכן מחוייב כל אב לפדות את בנו בכורו, ועוד, שהפדיון הבן דומה לזה שהקב"ה פדה את בנו בכורו — "בני⁴ בכורי ישראל"⁵.

(2) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 48.
(3) בא יג, טו.
(4) שמות ד, כב.
(5) בענין זה נזכר גם אודות דברי הגמרא במסכת סנהדרין (לט, סע"א) "אלקיכם כהן הוא", ועד שהקב"ה הוא כהן גדול (ראה זח"ג יז, ב), ואעפ"כ עסק בקבורתו של משה רבינו, כפי שמבאר הר"ש מאסטרפאלי (נדפס בליקוטי שושנים שבסו"ס קרניים), שמגודל חיבתן של ישראל מותר הקב"ה על הכהונה גדולה ועושה את עצמו ככהן הדיוט, שמותר ליטמא לבנו — בני, שנקראו בנים למקום (תוד"ה במאי — שם)*.

(* אולי הכוונה שכן הוא גם בנדוד — שכדי לפדות את בנו בכורו מגלות מצרים, הוצרך הקב"ה לוותר על ענין הכהונה (שהרי כהן אינו חייב בפדיון הבן). המו"ל.

(* יום הולדת של כ"ק הרה"ג והרה"ח המקובל וכו' מוהר"ר לוי יצחק ז"ל שניאורסאהן (אביו של כ"ק אדמו"ר שליט"א) — בשנת תרל"ח, ויום הברית-מילה של בנו כ"ק אדמו"ר שליט"א — בשנת תרס"ב*.

(1) כך נהג במשך כו"כ שנים למסור לכ"ק אדמו"ר שליט"א החמשה סלעים דפדיון הבן שקיבל במשך השנה, באמרו, שזה שייך לנשיא הדור** (המו"ל).

(* השייכות של שני ענינים אלו — ביאר בארוכה הרלו"צ ז"ל בעת הברי"מ של כ"ק אדמו"ר שליט"א (מסיפורי הרבנית חנה ז"ל — אמו של כ"ק אדמו"ר שליט"א). — הערה בקונטרס שיחות שי"ל בח"י ניסן תשל"ב.
** להעיר מספר "פדיון הבן כהלכתו" פ"ז הערה 72.

ב. ויש להוסיף בזה:

מילת בנ"י במצרים היתה בליל הפסח — כדאיתא במדרש⁶ ש"הרבה מהן לא היו מקבלים עליהם למול .. וכיון שעשה משה את הפסח, גזר הקב"ה לד' רוחות העולם ונושבות בג"ע מן הרוחות שבג"ע הלכו ונדבקו באותו הפסח .. והי' ריחו הולך .. נתכנסו כל ישראל אצל משה, אמרו לו, בבקשה ממך האכילנו מפסחך, מפני שהיו עייפים מן הריח, הי' אומר הקב"ה, אם אין אתם נימולין אין אתם אוכלין .. מיד נתנו עצמן ומלו כו".

ולכאורה אינו מובן⁷: הרי מצות מילה צריכה להיות ביום דוקא? בנוגע לביאור ע"פ נגלה — מובא בהוספות להגדה⁸, שי"ל בפשיטות, דהדין דמילה שלא בזמנה אינה אלא ביום, נתחדש לאחר מ"ת [שהרי מילה שלא בזמנה שצ"ל ביום למדים ממ"ש בפ' תזריע⁹ "וביום השמיני גו"¹⁰, ורק מילה בזמנה שצ"ל ביום נלמד ממ"ש בפ' לך לך¹¹ "ובן שמונת ימים גו"¹²], וכיון שיצי"מ היתה קודם מ"ת, היו יכולים למול גם בלילה¹³.

אך ישנו גם הביאור בפנימיות הענינים⁷:

כתיב¹⁴ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", היינו, שהגאולה העתידה לבוא במהרה בימינו תהי' כמו הגאולה ממצרים, שהיא המקור לגאולה העתידה.

וכיון שלעתיד לבוא נאמר¹⁵ "ולילה כיום יאיר" (שזוהי גם משמעות הפסוק¹⁶ "והי' אור הלבנה כאור החמה"), הוצרך להיות מעין

6) שמו"ר פי"ט, ה. ועד"ז בשהש"ר פ"א, ג.:

יב (ג). (א) הענין ד"זריזין מקדימין" (פסחים ד, א. וש"נ).

7) בהבא לקמן — ראה לקו"ש ח"י ע' 125 ואילך. התוועדויות תשמ"ו ח"ב ס"ע 845 ואילך. וראה גם מכתב י"ט סיון שנה זו (אג"ק ח"א ס"ע קעה ואילך).

8) הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים ע' מב (פיסקא "כוסו של אלי").

9) יב, ג.

10) תוד"ה מר — יבמות עב, ב.

11) יז, יב.

12) שבת קלב, א.

13) בהשקו"ט ע"ד מילה בלילה, נזכר

14) מיכה ז, טו.

15) תהלים קלט, יב.

16) ישע"י ל, כו.

זה גם ביצי"מ, שהיא מעין היציאה מהגלות בגאולה העתידה, והיינו, שגם הלילה דיצי"מ הי' באופן ד"לילה כיום יאיר"¹⁷.

ומטעם זה היו יכולים למול בלילה — כיון שלילה זה הי' לו דין של יום¹⁸.

ויתירה מזה: מילה בליל הפסח דוקא (אף שהציווי על קרבן פסח, ש"כל ערל לא יאכל בו"¹⁹, נאמר כבר בעשור לחודש), מצד הענין ד"לילה כיום יאיר" — הו"ע של חידוש, ואגב דחידושא הוא, חביבא להו.

וע"פ האמור שענין ה"מילה" הי' בליל פסח, מובנת גם השייכות ד"פדיון הבן" לחג הפסח (שלכן הובא בסוף מסכת פסחים), כי, לאחרי המילה בא פדיון הבן²⁰.

והטעם שביצי"מ הי' הפדיון מיד אחר המילה, משא"כ עתה מתארך זמן הפדיון — כי הגאולה העתידה לבוא תהי' באופן שיצטרכו לברר ולהעלות ("מיטנעמען") את העולם כולו, מבלי להשאיר ניצוצות כו', ולכן לוקח הדבר יותר זמן.

ג. (הרא"א הזכיר שהיום הוא ח"י ניסן — יום הברית של כ"ק אדמו"ר שליט"א, שלאחריו בא פדיון הבן²¹ — כך שישנם שני הענינים. ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

ענינו של ח"י ניסן הוא — "אַריינבריינגען אַ חיות אין ניסן"²².

וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:

בסעודת אחרון של פסח, צריכים להמשיך את המשיח²³.

(17) זח"ב לח, א. וראה הנסמן בנצוצי זהר

(21) ראה גם "רשימות" חוברת כו ע' 7.

שם. (18) ראה שו"ת יד אליהו (אמשטרדם,

(22) ראה גם התוועדויות תשמ"ח ח"ג

ס"ע 90.

(23) ראה סה"ש תש"ב ע' 110. סה"מ

תשי"א ע' 240 (נעתקו ב"היום יום" כב"כג

ניסן). וראה גם שיחת אחש"פ שנה זו

בתחלתה (תו"מ ח"ד ע' 26 ואילך). וש"נ.

(17) זח"ב לח, א. וראה הנסמן בנצוצי זהר

שם. (18) ראה שו"ת יד אליהו (אמשטרדם,

תעב) סנ"א. שמחת הרגל (להחיד"א) פסקא

מעשה בר"א כו', אר"א בן עזרי' כו'. ועוד.

(19) בא יב, מח.

(20) ראה גם תו"מ חכ"ג ע' 103.

forerunner of the future Redemption. In other words, the night of the Exodus had to be in some sense “as bright as day.”

The Jews were therefore allowed to circumcise at night – because that particular night obtained the status of “day”.

Moreover, the performance of circumcision specifically during the *night* of Pesach (even though the command related to the sacrifice, including the prohibition “those uncircumcised shall not partake of it”⁸ was already commanded on the tenth of that month), because that night was transformed into “day,” is truly novel, and therefore particularly cherished.

According to the above - that the circumcision took place on the eve of Pesach - we can understand the connection between *Pidyon Haben* and Pesach (which is why it is discussed at the end of Tractate *Pesachim*), as *Pidyon Haben* is the *Mitzvah* performed following circumcision.

The reason why the “Redemption of the Firstborn” took place immediately after the circumcision at the time of Exodus, whereas presently the time of Redemption is delayed, is because the future Redemption will only occur after we have refined and elevated the entire world – not one spark of holiness will be left behind. Understandably, such a daunting task requires more time.

3. (Rabbi Yolles mentioned that today was the 18th of Nissan - anniversary of the Rebbe’s Bris, followed by his *Pidyon Haben* – connecting it to both concepts. The Rebbe replied:)

The concept of **Chai** (18th day of) **Nisan** is to “introduce vitality into Nissan”.

The Rebbe concluded:

In the festive meal of Acharon shel Pesach, we must draw down *Moshiach*.

8. Exodus 12:48

corners of the world as well as the winds of *Gan Eden* ...They fastened themselves to the aroma of his Paschal offering ...and its aroma wafted... All the Jews came to Moshe and asked to partake of his sacrifice, whose aroma was so overwhelming ... G-d told them: If you are not circumcised, you may not partake of the offering ...they readily agreed to be circumcised.."

There is an obvious question here: Circumcision must be performed specifically during daytime [how could they have performed it at night]?

Viewed from an exoteric Torah perspective, the question may be answered quite simply:

The obligation that a late circumcision [namely, after the eighth day] is to be performed during daytime was only introduced after **Mattan Torah**⁴. Since the Exodus took place *before* Matan Torah, they were thus allowed to perform the circumcision at night.

But there is another, more esoteric, explanation :

It is written⁵: "Similar to the days that you departed Egypt, I will demonstrate to you wonders,". This means, that the future and imminent redemption, bears similarity to the redemption from Egypt, which is, in fact, the *source* of the future redemption.

With regard to the future redemption the verse states, "Night will be as bright as day"⁶, (which is also implied by the verse⁷ "Moonlight will be as bright as sunlight"). Consequently, there had to be something similar to this characteristic at the time of the Exodus from Egypt, as it is the

4. Because the obligation that a Bris that takes place after its time be performed during the day is derived from the verse in Leviticus (12:3) "An on the eighth day you shall circumcise", whereas the obligation that a bris that takes place on the eighth day be performed during the day is derived from the verse in Genesis (17:12) "on his eighth day".

5. Micah, 7:15

6. Psalms 139:12

7. Isaiah 30:26

**TUESDAY, 18 NISSAN,
2ND DAY OF CHOL HAMOED PESACH, 5715**

(Free translation)

[Rabbi Ephraim Eliezer Hakohen Yolles gave the Rebbe the coins he received (during the year) for *Pidyon Haben* (as was his custom), and the Rebbe said:]

1. At the conclusion of the tractate *Pesachim*, where the Talmud discusses the blessings that are to be recited in connection with the holiday and paschal offerings, it also discusses the blessing that is to be recited when performing the *Mitzvah* of *Pidyon Haben* (Redemption of the Firstborn).

The question arises: Why is the theme of *Pidyon Haben* mentioned there. If it is merely related to the discussion there concerning the blessings recited over the aforementioned sacrifices, it could have been equally discussed in the tractate of *Berachot*! What is the specific relationship between the *Mitzvah* of *Pidyon Haben* and the tractate of *Pesachim*?

The reason is, *Pidyon Haben* has a particular connection to Pesach, as the reason and origin of the *Mitzvah* of *Pidyon Haben* lies in the fact that G-d smote all the Egyptian firstborn and concurrently saved the Jewish firstborn¹. Every Jewish father is therefore obligated to redeem his firstborn son, just as G-d redeemed his firstborn son, Israel, as the verse states, "Israel is my firstborn son"².

2. Additionally:

The circumcision of the Jewish people in Egypt took place during the night of Pesach, as the Midrash states³: "Many refused to circumcise themselves ...When Moshe offered his Paschal offering, G-d commanded the winds from all four

1. Exodus, 13:15
2. Exodus, 4:22
3. Shemos Rabbah, 19,5

By the Grace of G-d

It is with great pleasure and gratitude that we present you with this token of appreciation for joining us in our wedding celebration.

The text that is being published here is a transcript of a conversation between the Rebbe, may his merit shield us, and Rabbi Ephraim Eliezer Hakohen Yolles, of blessed memory, that was recorded by our grandfather, Rabbi Avrohom Shemtov, who was a student in 770 at that time.

The transcript was recently discovered and we are fortunate to have it published **for the first time** on the occasion of our wedding.

May the Almighty bless you with success and happiness and may we always be able to join one another for Simchas.

With prayerful wishes that we merit the complete and true redemption very soon.

Mendel and Musya Shemtov

17 Sivan, 5769

80th anniversary year of the Rebbe and Rebbetzin's wedding

Johannesburg, South Africa

לזכות

החתן הרה"ת ר' **מנחם מענדל** והכלה מרת חי' **מושקא** שיחיו

שם טוב

ליום חתונתם בשעה טובה ומצולחת

טו"ב סיון, ה'תשס"ט, שנת הקהל

שמונים שנה לנשואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' **אליעזר גרשון** וזוגתו מרת **קיילא רחל** שיחיו **שם טוב**

הרה"ת ר' **יוסף יצחק** וזוגתו מרת **רחל** שיחיו **גאלדמאן**

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' **אברהם יצחק** וזוגתו מרת **בת-שבע** שיחיו **שם טוב**

הרה"ת ר' **צבי הירש** וזוגתו מרת **רבקה** שיחיו **חיטריק**

הרה"ת ר' **שמעון** וזוגתו מרת **אסתר** שיחיו **גאלדמאן**

הרה"ת ר' **שלמה שניאור זלמן** וזוגתו מרת **שולה שפרה** שיחיו **קאצענלבוין**